

P. S. SCIENCE & H. D. PATEL ARTS COLLEGE, KADI

Internal Examination

B.A. Semester - V

[Mark : 40

8-10-2015]

Sanskrit : CC-508

[11-00 to 12-30

(1) યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ - બ્રહ્મચારી-વિવાહપ્રકરણ (2) વ્યાકરણ - કૃદન્ત

1. નીચેના શ્લોકો અનુવાદ સહિત સમજાવો. (ગમે તે ત્રણ) 14

- (1) એવમેનઃ શમં યાતિ બીજગર્ભસમુદ્ભવમ્ ।
તૂષ્ણીમેતાઃ ક્રિયાઃ સ્ત્રીર્ણાં વિવાહસ્તુ સમન્ત્રકઃ ॥
- (2) આહુતશ્ચાપ્યધીયીત લબ્ધં ચાસ્મૈ નિવેદયેત્ ।
હિતં તસ્યાચરેન્નિત્યં મનોવાક્કાયકર્મભિઃ ।
- (3) માતુર્યદગ્રે જાયન્તે દ્વિતીયં મૌશ્ચિબન્ધનાત્ ।
બ્રાહ્મણક્ષત્રિયવિશસ્તસ્માદેતે દ્વિજાઃ સ્મૃતાઃ ॥
- (4) અરોગિણી ભ્રાતૃમતીમસમાનાર્ષગોત્રજામ્ ।
પશ્ચમાત્સપ્તમાદૂર્ધ્વં માતૃતઃ પિતૃતસ્તથા ॥
- (5) મૃતે જીવતિ વા પત્યૌ યા નાન્યમુપગચ્છતિ ।
સેહ કીર્તિમવાપ્નોતિ મોદતે ચોમયા સહ ॥

2. ધર્મશાસ્ત્રનો ઉદ્ગમ અને વિકાસ દર્શાવી યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિના રચનાકાળની ચર્ચા કરો.

અથવા

14

2. દૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

- (1) યાજ્ઞવલ્ક્ય ઋષિનો પરિચય
- (2) વિવાહના પ્રકાર
- (3) યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ અનુસાર સંસ્કાર
- (4) આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને ઋત્વિજના લક્ષણો

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ છ પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો.

12

- (1) યાજ્ઞવલ્ક્ય કોના શિષ્ય હતા ? તેમણે વેદને કેમ ઓકી કાઢ્યા ?
- (2) કયા સંસ્કાર સ્ત્રીઓ માટે મંત્ર વગર કરવામાં આવે છે ?
- (3) બ્રહ્મચારીના કયા બે પ્રકાર છે ?
- (4) કન્યાદાનના અધિકારી કોણ કોણ છે ?
- (5) વ્યાભિચારિણી સ્ત્રી વિશે યાજ્ઞવલ્ક્ય શું કહે છે ?
- (6) યાજ્ઞવલ્ક્યના મતે વિવાહના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?
- (7) કૃદન્ત શબ્દ સમજાવો.
- (8) હેત્વર્થ કૃદન્ત કોને કહે છે ?